

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla dr. Baracsi Zoltán ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Dálnoki Réka ügyvéd által képviselt I. rendű és a II. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének a megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2009. október 15. napján kelt 21.G.41.247/2009/3. számú ítélete ellen a felperes által benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 15.000,- (Tizenötezer) Ft másodfokú költséget, és az illetékeljegyzési joga folytán le nem rótt 24.000,- (Huszonnégyezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket az államnak az adóhatóság külön felhívására.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított tényállás szerint az **M. Kft.** cégjegyzékbe bejegyzett tagja a felperes és a II. rendű alperes. A 2007. január 26. napján kelt tanúsítvány szerint dr. **K.A.** budapesti közjegyző a Magyar Országos Közjegyzői Kamaránál (MOKK) vezetett zálogjogi nyilvántartásba bejegyzést rendelt el a II. rendű alperes mint zálogkötelezett tulajdonát képező, az **M. Kft.**-ben fennálló 1.650.000,- Ft névértékű üzletrésére, zálogjogosultként az I. rendű alperes javára.

A II. rendű alperes üzletrésznének árverése kapcsán, közjegyző által rögzített tény, hogy a felperes 2008. május 5. napján bejelentette, hogy **N.C.H.** üzletrész megszerzésével kapcsolatban törvényes elővásárlási jogával nem kíván élni. Az üzletrészt 1.650.000,- Ft-os vételáron a fenti személy megvásárolta, az üzletrész tulajdonjogát megszerezte, tagsági jogviszonyának bejegyzése folyamatban van a közhiteles cégnyilvántartás adatai szerint.

A felperes a keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperesek között létrejött és közokiratba foglalt zálogjogot alapító szerződés, valamint - tudomása szerint - az abban rögzített elővásárlási és vételi jogot alapító szerződés keletkeztető megállapodás érvénytelen.

Előadta, hogy az **M. Kft.**-ben fennálló tagsági jogára figyelemmel, a társaság törvényes működése feltételeinek biztosításához és a normál üzletmenet helyreállításához való jogát kívánja megvédeni a Pp. 123. §-a szerinti előterjesztett keresetével. Arra hivatkozott, hogy elvitathatatlan joga a résztulajdonában álló gazdasági társaság üzletszerű gazdasági tevékenységének folytatása haszonszerzés végett, a tulajdonosok javára. A társaság profilorientált tevékenységének folytatása lehetőségétől zárja el az alperesek megállapodása, mivel külső finanszírozó források igénybevétele nélkül a társaság tevékenységének megfelelő folytatása nem lehetséges addig, amíg a közhiteles és nyilvános MOKK nyilvántartásban az I. rendű alperes javára zálogjog van nyilvántartva. Érvénytelen a zálogjogot alapító megállapodás arra tekintettel is, hogy 2007. január 26-án már nem rendelkezett üzletrész tulajdonjogával a II. rendű alperes, mert ezt megelőzően tagsági jogviszonya a törvény erejénél fogva megszűnt, továbbá megtörtént az üzletrésznének árverésen történő értékesítése is. A cégbíróságon ez azért nem került bejegyzésre, mert a korábbi változásbejegyzési eljárások felfüggesztése ezt megakadályozza. Előadta továbbá, hogy a II. rendű alperes keresetet indított az üzletrész árverésen történt értékesítésével szemben. Az, hogy **N.C.H.** üzletrész vásárlása kapcsán lemondott elővásárlási jogáról, nem jelenti azt, hogy más egyéb vevőjelölt vagy egyéb módon tulajdonrészt szerezni kívánó személy, pl. az I. rendű alperes vonatkozásában sem gyakorolná elővásárlási jogát. Jogai megóvása alátámasztására hivatkozott mindezek alapján arra, hogy a II. rendű alperes továbbra is az üzletrész cégnyilvántartásba bejegyzett tagja.

Hivatkozott arra is, hogy az alperesek között létrejött megállapodásnak az I. rendű alperes részére fennálló elővásárlási és opciós joga sérti az elővásárlási jogát; a megállapodás érvénytelenségét erre tekintettel is kérte megállapítani.

Az alperesek az ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték.

Érdemben arra hivatkoztak, hogy a Pp. 123. §-a szerinti megállapítási kereset előterjesztésének jogszabályi feltételei nem állnak fenn. A felperes részéről a jogmegóvási érdek mint előfeltétel hiányzik. Álláspontjuk szerint a tagsági jogviszony nem keletkeztet közvetlen érdekeltséget a társaság másik tagja által kötött szerződés tekintetében, így jogosultságot sem az ilyen szerződés érvénytelenségének a megállapítása iránti per megindítására. Jogi érdekeltség hiányában a megállapítási kereset előterjesztéséhez szükséges jogmegóvási érdekeltség nem állhat fenn. A társaság törvényes működése, az árverés

lebonyolítása olyan érdek, ami kapcsán a társaságnak van és lehet közvetlen érdekeltsége. Nem igaz az a felperesi állítás, hogy az árverést a zálogjog blokkolja, illetve a felperes elővásárlási jogának a gyakorlását, mert az árverés időközben lezajlott és a felperes a 2008. május 5-i nyilatkozata értelmében lemondott az elővásárlási joga gyakorlásáról. A társaság a változás bejegyzés iránti kérelmet benyújtotta, az eljárást a cégbíróság valóban felfüggesztette, mert előzőleg több változás bejegyzés iránti kérelem is felfüggesztésre került. Álláspontjuk szerint a társaság működését, a gazdasági tevékenység folytatását nem egy üzletrészre jogot alapító szerződés, hanem a bejegyzett ügyvezető hiánya teszi lehetetlenné jelenleg.

A Fővárosi Bíróság a 2009. október 15. napján kelt 21.G.41.247/2009/3. számú ítéletében a felperes keresetét elutasította. Kötelezte, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alpereseknek - mint egyetemleges jogosultaknak - 500.000,- Ft perköltséget; továbbá kötelezte, hogy 15 nap alatt leletezés terhe mellett fizessen meg további 130.000,- Ft eljárási illetéket.

Határozata indokolásában megállapította, hogy a Pp. 123. §-a szerinti megállapításra irányuló kereseti kérelemnek akkor van helye, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett szükséges, és a felperes a jogviszony természeténél fogva, vagy a kötelezettség lejártának hiányában, vagy valamely más okból teljesítést nem követelhet. A felperesnek a Pp. 123. §-a szerinti keresete marasztalási és jogalakítási keresetekkel szemben jogérvényesítést nem eredményez, az jogérvényesítéssel nem jár, csak deklarálással igényli a jogmegóvást. Ez azt feltételezi, hogy a felperesnek legyen olyan polgári anyagi joga, amit az alperesek háborítanak, vagy veszélyeztetnek. A felperes egyrészt az M. Kft.-ben fennálló tagsági jogainak, a társaság törvényes működése feltételeinek biztosításához fűződő érdekét jelölte meg, továbbá a kft.-ben a jogszabályon (törvényen) alapuló elővásárlási jogának védelmét. A felperesnek - az elsőfokú bíróság álláspontja szerint - ezen polgári anyagi jogainak a megóvását szükségessé tevő tényeket elő kellett adnia és bizonyítania kellett.

Megállapította az elsőfokú bíróság, hogy a II. rendű alperes üzletrészen fennálló tulajdonjoga az árverési értékesítés miatt megszűnt; az új tulajdonos tagsági jogviszonyának bejegyzése a cégbíróságon a korábbi felfüggesztett változások miatt még nem történt meg; ezzel egyezően nyilatkoztak az alperesek is.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperesek helytállóan hivatkoztak arra, hogy nem az alperesek között létrejött megállapodás, a II. rendű alperes üzletrészen jogot alapító szerződés, hanem az ügyvezető hiánya, illetve a cégbíróság előtt változás bejegyzése iránt folyamatban lévő eljárás akadályozza a felperest az M. Kft.-ben fennálló tagsági jogainak a gyakorlásában. A kft. működését, gazdasági tevékenységének a folytatását nem az alperesek között létrejött megállapodásban foglaltak teszik lehetetlenné. A felperes által megóvni kívánt jog és az alperesek megállapodása közötti közvetlen okozati összefüggés nem áll fenn.

Az elővásárlási jog megsértése kapcsán rögzítette, hogy rendelkezésre áll a felperes által, 2008. május 5. napján kelt nyilatkozat, miszerint törvényes elővásárlási jogával nem kívánt élni az árverési vevővel szemben. Az alperesek

között létrejött megállapodás nem sérti a felperes elővásárlási jogát, hiszen az jogszabályon alapul, ami a szerződéses elővásárlási jogot megelőzi (Ptk. 373. § (6) bek.). Függetlenül a II. rendű alperes által az árverési értékesítés érvénytelenségének a megállapítására irányuló peres eljárás eredményétől, megállapítható, hogy C.H. árverési vevő tekintetében az elővásárlási jogáról a felperes lemondott. Amennyiben a bíróság az árverési értékesítés érvénytelenségét állapítja meg, úgy a felperesnek továbbra is fennáll a jogszabályon alapuló elővásárlási joga, ezzel a későbbiekben élhet; ha a bíróság a keresetet elutasítja, a felperes által 2008. május 5. napján kelt levélben foglaltak szerinti, elővásárlási jogról való lemondásáról szóló jognyilatkozata érvényben marad. Így az alperesek közötti megállapodás nem sérti a felperes törvényen alapuló elővásárlási jogát, ezért ezen jogának megóvása sem szükséges az általa kért megállapítással. Rámutatott az elsőfokú bíróság, hogy a megállapítási kereset előterjesztésének a feltétele az, hogy a felperes teljesítést nem követelhet, az elővásárlási jog körében ezen feltétel sem állt fenn. Végül rögzítette az elsőfokú bíróság a per tárgyalásának felfüggesztése iránti felperesi kérelmet, amit elutasított, mert álláspontja szerint jelen jogvita eldöntése nem függ a cégbíróság előtt folyamatban lévő eljárástól. Mindezekre tekintettel a felperes keresetét elutasította és a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján határozott a felperes által az alperesek részére egyetemlegesen fizetendő perköltség tárgyában, továbbá kötelezte a felperest további 130.000,- Ft eljárási illeték megfizetésére, figyelemmel a 8.000.000,- Ft összegű pertárgyértékre.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen kérte annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára való utasítását, másodlagosan kérte annak megváltoztatásával a keresetének megfelelő döntés hozatalát.

Indokolásában kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság annak ellenére nem kötelezte az alpereseket a perbeli megállapodás becsatolására, hogy azt többször indítványozta. Álláspontja szerint anélkül, hogy ez rendelkezésre állt volna, nem lehet megalapozottan véleményt nyilvánítani az általa sérelmezett megállapodásról, arról a jogviszonyról, amiről a felperesnek csak az alperesektől, illetve képviselőiktől származik közvetett és hiányos információja. További bizonyítékait akkor tudta volna előterjeszteni a felperes, ha ez a megállapodás rendelkezésre áll; jogainak megóvása céljából ezért is fordult bírósághoz. Változatlanul fenntartotta azt az álláspontját, hogy a II. rendű alperes már nem rendelkezett az üzletrésszel, amikor a zálogjogot alapító megállapodást kötötte. Helytelen következtetést vont le az elsőfokú bíróság az árveréssel történő értékesítéssel kapcsolatban. Nem a cégbíróság előtt folyamatban lévő eljárásra, hanem a Fővárosi Bíróság előtt 11.G.41.499/2008. számú ügyre tekintettel kérte jelen per tárgyalásának a felfüggesztését, mivel előzetes kérdésnek minősül, hogy ki az üzletrész tulajdonosa. Ezt a kérelmét egy pervezető végzéssel utasította el az elsőfokú bíróság. Változatlanul hivatkozott arra, hogy addig, amíg a tagok között nem romlott meg a viszony, 2005. nyaráig, a társaság a tulajdonosok megalégedésére kiemelkedően sikeresen működött. Ennek alátámasztására becsatolta bizonyítékait. A kft. gazdasági tevékenységének folytatása a felperesnek mint üzletrész tulajdonosnak a joga és az is, hogy minden ezt akadályozó körülménnyel szemben fellépjen és

jogait bírósági úton érvényesítse. Ennek akadálya az I. rendű alperes javára a MOKK nyilvántartásba bejegyzett üzletrészt terhelő zálogjog. E körben is érdemben fenntartotta az elsőfokú eljárásban kifejtett álláspontját. Az elővásárlási jog kapcsán előadta, hogy a felperes nem akárki jelen perben, hanem a kft. üzletrésszel bíró tagja, akinek a társaságban meglévő másik üzletrész vonatkozásában mind az 1997. évi CXIV. törvény (1997. évi Gt.) 134. § (2) bekezdése, mind a 2006. évi IV. törvény (Gt.) 123. § (2) bekezdése alapján elővásárlási joga van, ezt sérti, ha a II. rendű alperes, akinek tagsági jogviszonya már 2006. novemberében a törvény erejénél fogva megszűnt, erre az üzletrészre harmadik személy részére a Ptk. 373. §-a szerinti elővásárlási jogot enged a felperes által nem ismert tartalommal, illetve a Ptk. 375. §-a szerinti opciós szerződést köt, ami az adásvétel egyik különös neme. Az alperesek által felhívott BDT.2004/1041. számú döntésben foglalt eset jelen ügyben nem irányadó, mert ott egy harmadik féllel adásvételi szerződést kötő társaság egyik tagja hivatkozott annak érvénytelenségére. Végül hangsúlyozta, hogy az elővásárlási jogról való lemondó nyilatkozatát nem lehet úgy értelmezni, ahogy azt az elsőfokú bíróság tette, levonva azt a következtetést, hogy ha egy vevővel szemben nem gyakorolta ezt a jogát, akkor generálisan lemondott a másik üzletrész vonatkozásában az elővásárlási jogáról, így arra pert sem indíthat.

Az alperesek a fellebbezési ellenkérelmükben kérték az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását, érdemben annak helytálló indokaira tekintettel.

Megállapította a Fővárosi Ítéltábla, hogy a fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátaira tekintettel bírálta felül a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján, így nem vizsgálta annak perköltségre vonatkozó rendelkezéseit.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezés elbírálása szempontjából a tényállást kellő mértékben megállapította, és érdemben helytállóan utasította el a felperes keresetét.

A fellebbezés kapcsán abban a kérdésben kellett állást foglalnia a másodfokú bíróságnak, hogy a felperesnek mint az **M.** Kft. tagjának van-e olyan védendő közvetlen jogi érdeke, amely alapján pert indíthat az alperesek által kötött szerződés érvénytelenségének a megállapítására.

A felperes a keresetét egyrészt arra alapította, hogy mint az **M.** Kft. tagjának az érdekeit sérti az alperesek között létrejött zálogjogot alapító szerződés, mert az akadályozza a társaság céljának elérését, a profitorientált tevékenység végzését, amihez nem tud hiteleket felvenni.

Az egységes bírói gyakorlat szerint helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a tagsági jogviszony közvetlen érdekeltséget, jogviszonyt nem jelent, a társaságbeli tulajdonosi jogviszony a perindítást nem alapozza meg. E körben

helytállóan hivatkoztak az alperesek a BDT.2004/1041. számú döntésre, amely jelen ügyben is irányadóan alkalmazandó.

A felperes arra is hivatkozott, hogy amennyiben a perbeli zálogjogot alapító szerződésben elővásárlási, illetve vételi jogot is kikötöttek a felek, az szintén sérti a Gt. 123. § (2) bekezdésén alapuló elővásárlási jogát.

Ezen kereseti kérelem kapcsán azt kellett vizsgálni, hogy az eredményes perlés változást eredményezne-e a felperes jogviszonyaiban, ehhez jogilag méltányolható érdeke fűződik-e.

A Ptk. 375. §-a szabályozza a vételi jogot (opció), a (4) bekezdés pedig úgy rendelkezik, hogy a nem szabályozott kérdésekben a vételi jogra a visszavásárlási jog szabályait kell alkalmazni. A visszavásárlási jogra vonatkozó Ptk. 374. § (5) bekezdése szintén utal arra, hogy egyebekben a visszavásárlási jogra az elővásárlási jog szabályait kell alkalmazni.

A Ptk. 373. § (6) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a jogszabályon alapuló elővásárlási jog a szerződéses elővásárlási jogot megelőzi.

Így, érdemben helyesen hivatkozott az elsőfokú bíróság a Ptk. 373. § (6) bekezdésére.

Határozata indokolását azzal egészíti ki a másodfokú bíróság, hogy a fenti rendelkezések egybevetéséből következően a jogszabályon alapuló elővásárlási jog megelőzi a szerződéses elővásárlási jogot, továbbá a szerződéses vételi jogot is.

Ezen túlmenően rámutat a Fővárosi Ítéltábla, hogy amennyiben az M. Kft.-ben olyan üzletrészátruházás történik, amellyel sérül a felperes jogszabályon alapuló elővásárlási joga, akkor lehetősége van a Gt. 125. § (2) bekezdése szerinti perindításra, kérve az üzletrészátruházási szerződés hatálytalanságának megállapítását.

Mindezek alapján megalapozottan utasította el az elsőfokú bíróság a felperes keresetét perindítási jogosultságának a hiányában.

Végül, megállapította a másodfokú bíróság, hogy nem sértett eljárási szabályt az elsőfokú bíróság azzal, hogy nem csatoltatta be az alperesekkel a perbeli, a II. rendű alperes üzletrészére zálogjogot alapító szerződést, és alaptalanul kérte a felperes a per tárgyalásának a felfüggesztését a Fővárosi Bíróság előtt folyamatban lévő 11.G.41.499/2008. számú ügyre hivatkozással. E körben az elsőfokú ítélet indokolását a másodfokú bíróság kiegészítette.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Mivel jelen másodfokú eljárásban jogkérdésben kellett dönten, ezért a felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt illeték összegét a meg nem határozható pertárgyértékre figyelemmel 24.000,- Ft-ban állapította meg (6/1986. (VI.26.) IMr. 13. § (2) bek.); továbbá kötelezte az alperes részére járó, áfát is tartalmazó ügyvédi

munkadíj megfizetésére a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései alapján.

Budapest, 2010. év október hó 28. napján

. Mika Ágnes sk.
a tanács elnöke, előadó

. Kurucz Zsuzsanna sk.
bíró

Dr. Sándor Ottó sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági tisztviselő